

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, VZDĚLÁVÁNÍ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ, VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ CIZINCŮ

Příloha č. 5 ke Školnímu vzdělávacímu programu
pro gymnaziální vzdělávání

(aktualizace od 1. 9. 2022)

Gymnázium, Uničov, Gymnazijní 257

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Podpurná opatření jsou poskytována bezplatně. Podpurná opatření se dělí do pěti stupňů. Podpurná opatření prvního stupně uplatňuje škola bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory. Podpurná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. U těchto stupňů podpory se vychází z konkrétního zjištění a doporučení školského poradenského pracoviště, které může doporučit vytvoření individuálního vzdělávacího plánu. Vše s předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Plán pedagogické podpory a individuální vzdělávací plán zpracovává škola.

Plán pedagogické podpory

Před zahájením poskytování podpurných opatření prvního stupně zpracuje škola (třídní učitel/učitel/výchovný poradce) plán pedagogické podpory, který zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb, podpurná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky, kteří se podílejí na provádění tohoto plánu. Plán pedagogické podpory bude pravidelně vyhodnocován a to nejpozději 3 měsíce od zahájení poskytování podpurných opatření. Pokud podpurná opatření nestačí k naplnění stanovených cílů, doporučí škola zletilému studentovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Individuální vzdělávací plán žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého studenta nebo zákonného zástupce žáka a to nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého studenta nebo zákonného zástupce žáka. Za jeho vytvoření je zodpovědný třídní učitel a výchovný poradce, kteří spolupracují se školským poradenským zařízením, zletilým studentem nebo zákonným zástupcem žáka. Následně jsou s individuálním vzdělávacím plánem seznámeni všichni vyučující žáka, zletilý student nebo zákonný zástupce žáka, což potvrdí svým podpisem. Individuální vzdělávací plán je následně nejméně jednou ročně vyhodnocován. Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace ve školní matrice.

Pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být

v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ

speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu škola vychází z konkrétního zjištění a doporučení školského poradenského zařízení.

Pro školu je zejména nutné:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka;
- využívat přiznaná podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- uplatňovat při organizaci činností princip diferenciací a individualizace při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- umožnit ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnění zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu nebo z provádění určitých činností (viz § 67 odst. 2 školského zákona),
- případně upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva;
- umožnit v IVP, pokud zdravotní postižení neumožňuje realizaci vzdělávacího obsahu některého vyučovacího předmětu z ŠVP nebo jeho části, nahradit příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným nebo jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, zajistit jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- zohlednit přiznaná podpůrná opatření při hodnocení výsledků vzdělávání;
- podle finančních možností odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí;
- spolupracovat s rodiči (zákonnými zástupci žáka), školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupracovat s odborníky z jiných resortů (zejména při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů);
- podporovat nadání a talent žáků vytvářením vhodných studijních podmínek;
- podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na zkvalitnění jejich práce se žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním.

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola vytváří při jeho realizaci ŠVP podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou. Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům žakovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žakova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.

Pro nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech.

Nadaným žákům lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený vzdělávacím programem nebo umožnit účast na výuce ve vyšším ročníku.

Nadání žáci se mohou se souhlasem ředitelů příslušných škol současně vzdělávat formou stáží v jiné škole stejného nebo jiného druhu.

Plán pedagogické podpory

Před zahájením poskytování podpůrných opatření zpracuje škola (třídní učitel/učitel/výchovný poradce) plán pedagogické podpory nadaného či mimořádně nadaného žáka, který zahrnuje popis jeho nadání v daných oblastech, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny

vyučující žáka a další pedagogické pracovníky, kteří se podílejí na provádění tohoto plánu. Plán pedagogické podpory bude pravidelně vyhodnocován a to nejpozději 3 měsíce od zahájení poskytování podpůrných opatření. Pokud podpůrná opatření nestačí k naplnění stanovených cílů, doporučí škola zletilému studentovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka

Vzdělávání mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Individuální vzdělávací plán obsahuje

- a) závěry doporučení školského poradenského zařízení,
- b) závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
- c) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
- d) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
- e) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
- f) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
- g) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a
- h) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného žáka ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, případně školským zařízením, a žákem a dále zákonným zástupcem žáka, není-li žák zletilý.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému

zástupci žáka a škoie poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy. Nezajistí-li ředitel dodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu do 3 měsíců od podání informace podle věty druhé, podá školské poradenské zařízení podnět České školní inspekci.

Mimořádně nadaný žák může být vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu s ohledem na jeho osobnost a druh nadání:

- žáci projevující zájem o daný předmět: zadávání referátů, zapojení do soutěží, olympiád, Středoškolské odborné činnosti, vypracování ročníkových seminárních prací, exkurze
- matematicky nadaní žáci: individuální práce s naučnou literaturou (problémové úlohy, záhady, hlavolamy, rébusy), zadávání náročnějších samostatných úkolů, referátů z probíraného učiva, pověření vedením a řízením skupin, zapojení do soutěží a olympiád
- technicky nadaní žáci: individuální práce s odbornou literaturou, samostatné úkoly, referáty z probíraného učiva, vedení a řízení skupin při laboratorní práci, zapojení do soutěží a olympiád
- jazykově nadaní žáci: individuální práce s cizojazyčným textem, zapojení do soutěží a olympiád, účast na cizojazyčných exkurzích a jazykových kurzech pořádaných přímo ve škole, besedách, navázání písemného cizojazyčného styku
- pohybově nadaní žáci: rozvíjení pohybových aktivit, zapojení do sportovních soutěží, reprezentace školy
- výtvarně nadaní žáci: zadávání náročnějších prací, volba různých technik, zapojení do soutěží, individuální přístup
- hudebně nadaní žáci: vhodně zapojení do činností v hodině – doprovod na hudební nástroj apod., začlenění do pěveckého souboru, smyčcového orchestru.

Nadaní žáci jsou ve vyučovacích předmětech, které reprezentují jejich nadání, motivováni k rozšiřování základního učiva. Ve výuce jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty apod.), jsou pověřováni vedením a řízením skupiny. Žáci jsou podporováni i v mimoškolních aktivitách. K identifikaci nadaných žáků napomáhá jednotlivým vyučujícím **koordinátor péče o talenty**. Tento nadané žáky, společně s vyučujícími, kteří s nimi v jednotlivých předmětech pracují, eviduje, koordinuje veškeré činnosti související s prací s nimi a dohlíží, aby nebyli přetěžováni. Má přehled o zapojení do kroužků, soutěží typu předmětových olympiád a dalších (např. SOČ).

Učitel, který se věnuje práci s nadanými žáky, by měl:

- vědět, co žák umí a dát najevo, že to ví
- nenutit žáka opakovat základní učivo
- poskytovat dostatečné množství podnětů
- nabídnout podpurný materiál
- respektovat individuální učební tempo

Vzdělávání žáků cizinců

Tímto žákem se rozumí žák s nedostatečnou znalostí českého jazyka.

Podle §1 zákona číslo 67 se upravují podmínky vzdělávání těchto žáků následovně:

- V adaptačním období je pro žáky důležité posílit výuku českého jazyka, která může nahradit výuku vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů, které nemají dopad na profil absolventa a které lze pro profil absolventa považovat za zbytečné. Žáci nemusí absolvovat všechny předměty s ostatními spolužáky. Důležité je, aby po přijetí ke vzdělávání byl těmto žákům umožněn adaptační proces k začlenění mezi vrstevníky.
- Z důvodů změny vzdělávacího obsahu není nutné ŠVP měnit. Tímto opatřením budou realizovány změny, které se týkají pouze žáků cizinců, a to na přechodnou dobu.
- Tyto změny (za účelem adaptace žáka cizince) nemusí být, po dobu nezbytně nutnou, v souladu se ŠVP ani RVP.
- Pro žáka může být velkou změnou přechod z jiného typu hodnocení na hodnocení prostřednictvím známek. Doporučeno je proto ze začátku využívat ústní hodnocení a průběžně vyhodnocovat adaptační proces.
- U žáků je vhodné se zaměřit především na zapojení se do žakovského kolektivu, zdokonalení komunikace v českém jazyce, poznání školního prostředí v České republice a získání orientace v situacích potřebných pro běžný život. Důležité je umožnit žákům identifikovat své silné i slabé stránky, sledovat vlastní pokrok a nalézat vhodné cesty a nástroje pro další rozvoj.
- Hodnocení by mělo vycházet jednak ze zjištěné míry dosažení školních výstupů v rámci upraveného obsahu vzdělávání, ale mělo by být přihlíženo i k dalším skutečnostem ovlivňujícím výsledky vzdělávání, kterých žák v hodnoceném období dosáhl. Takovými skutečnostmi jsou např.:
  - aktivita při výuce (teoretické i praktické) kterou navštěvuje
  - zdokonalování v českém jazyce
  - osvojení si nových dovedností komunikovat v cizojazyčném prostředí s učiteli
  - zdokonalování komunikace se spolužáky
  - řešení problémů spojených s cizojazyčnou výukou, tvořivost, adaptabilita...
  - schopnost organizovat si čas a učení v podmínkách, v nichž se žák pohybuje
  - to, jak plnil zadané úkoly (včasnost, kvalita, ale i tvořivost apod.)
  - to, zda si žák pamatuje znalosti nabyté při prezenční výuce a dříve osvojené znalosti
  - případně výsledky předchozího vzdělávání
- V průběhu adaptačního období je možné žáka (po dobu nezbytně nutnou) v daném předmětu nehodnotit.